

Особливості формування учня- читача у цифрову епоху

Ісаєва О. О. доктор пед. н., проф.,
зав. кафедри НПУ ім. М.П. Драгоманова (Київ)

Особливості цифрової епохи

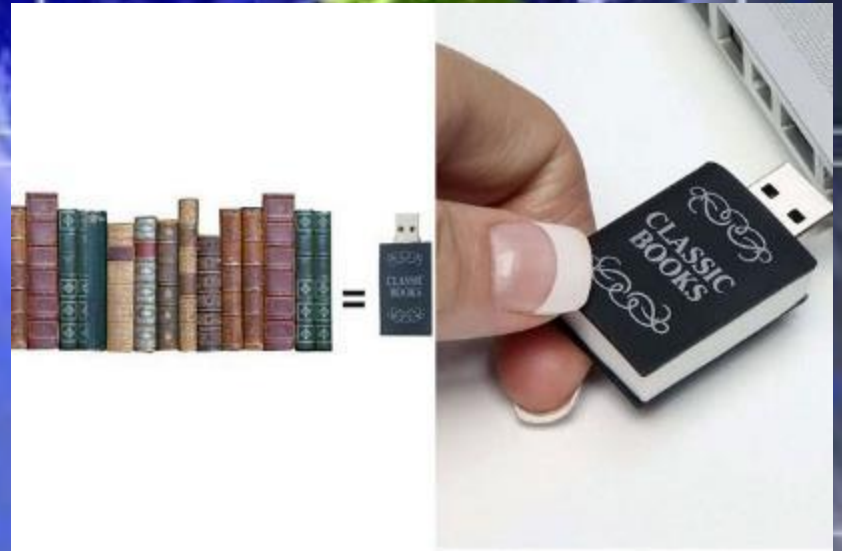
Із світу незграбних настільних комп'ютерів ми перейшли в епоху мобільних винаходів, де царюють смартфони, ноутбуки і планшети. (...) Розширення функціональності приладів швидко перетворює Інтернет речей у всеосяжний Інтернет.

Марі Хаттар, американська підприємець у галузі ІТ- технологій

Цифрова епоха

ІНФОРМАЦІЙНА РЕВОЛЮЦІЯ

Цифровий стиль життя призвів до того, що тепер легко можна переміщувати інформацію з одного пристрою на інший і переносити з собою.

***Білл Гейтс,
засновник компанії "Майкрософт"***

навчання відбувається не в
одній, а в різних площинах

Сучасна шкільна система має
перестати бути
системою дублювання знань і
перетворитися
у систему створення знань.
*Джордс Сіменс, дослідник в
галузі освіти*

Сьогодні здатність
отримати знання стає
найбільш ваговою, ніж
самі знання.

За оцінкою Всесвітнього банку
(WorldBank, 2016), 65%
сьогоднішніх учнів початкової
школи будуть працювати над
завданнями, яких ще зовсім
не існує.

The Google logo, featuring the word "Google" in its characteristic multi-colored font (blue, red, yellow, blue, green, red).

«Перевтілення інформації у знання – робота, яку треба робити, знання не даються самі по собі. Велика спокуса задати запитання ГУГЛу і отримати на нього просту відповідь, але ніхто не дасть гарантії, що це правильна відповідь. Ми можемо віддати на аутсорсінг пам'ять, розрахунки, ще щось, але це не означає, що людське мислення зникає з інформаційної картини. Людині залишається найвідповідальніше завдання – *виносити судження, вирішувати, у що можна вірити, а у що ні*».

Декілька приголомшливих цифр

- щохвилино у **Twitter** генерується 30 тис. Нових повідомлень;
- щохвилино в **Google** здійснюється 3,6 млн запитів користувачів;
- щохвилино на **YouTube** завантажують 100 годин відео;
- щохвилино відправляється 200 млн. електронних листів;

Instagram має вже 150 млн. активних користувачів, які щодня розміщують більше 50 млн фотографій. Фото в Instagram отримує 1, 2 млрд. лайків щодня.

Проблеми цифрового століття

Перевантаженість
інформацією (ера
суцільної інформації)

сучасний світ – це світ без
права на приватне життя

неможливість
сконцентруватися під час
читання тексту великого
обсягу

заглиблення у віртуальний
простір, іноді за рахунок
живого спілкування

втрата здатності запам'ятовувати

розквіт безграмотності

Що відбувається з книгою і читанням у цифрову епоху?

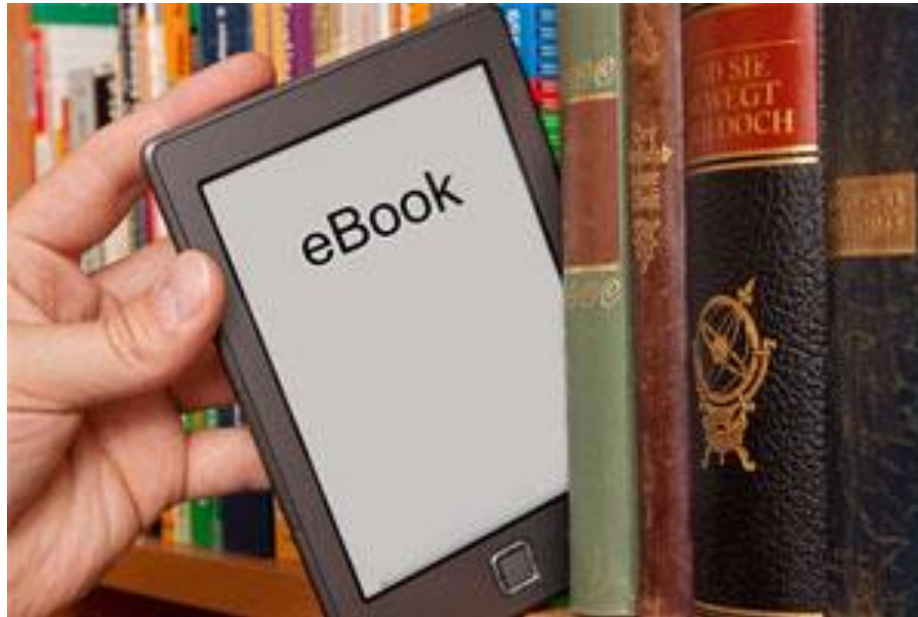

- *Ми зіткнулися з ситуацією, коли потрібно швидко, без зупинки, опрацювати великі блоки інформації. Для цього необхідне поверхнєве читання – сканування за ключовими словами, вміння читати по діагоналі, з'ясувати, чи потрібно мені це взагалі читати. Це така система фільтрів, без якої не обійдешся. Інша річ, коли ти (...) повільно читаєш сонети Шекспіра. (...) Це різні процеси, які незрозуміло чому називаються одним і тим же словом.*

Петяна Чернігівська, сучасний дослідник

Революція книги

Глиняні таблички-папірус-паперова книга- ЕЛЕКТРОННА КНИГА

РЕВОЛЮЦІЯ у ЧИТАННІ

- Раніше:

*читаю =
насолюджуюсь*

- Сьогодні:

*читаю = пізнаю себе і
оточуючий світ*

□ **прагматичний
характер
читання**

□ **Читання як спосіб соціалізації особистості**

ЧИТАННЯ –СКАНУВАННЯ

Аналіз руху очей інтернеткористувачів

Центеніали, або покоління Z

*У цього покоління уже інший тип мислення,
невербальний. (...) Читалки, планшети і ноутбуки
з текстом на столах замість важких книжок –
уже звичайна справа.*

*Ірина Лук'янова, російська письменниця, вчитель
літератури*

Теорія поколінь була описана 1991 року Нілом Хау (Neil Howe) и Уїльямом Штрауссом (William Strauss). Згідно цієї теорії покоління змінюються раз на 20-25 років.

Центеніали – це ті, хто народилися після 1996 чи після 2000 року (за різними даними по-різному).

«діти мережевого розуму»

гіперактивність

«візуал»

☐ синдром дефіциту уваги

- ☐ легше переключають увагу між різними візуальними об'єктами

- ❑ швидше розпізнають потенційне значення контенту

☐ краще справляються з ситуацією, коли постає не одне, а декілька завдань

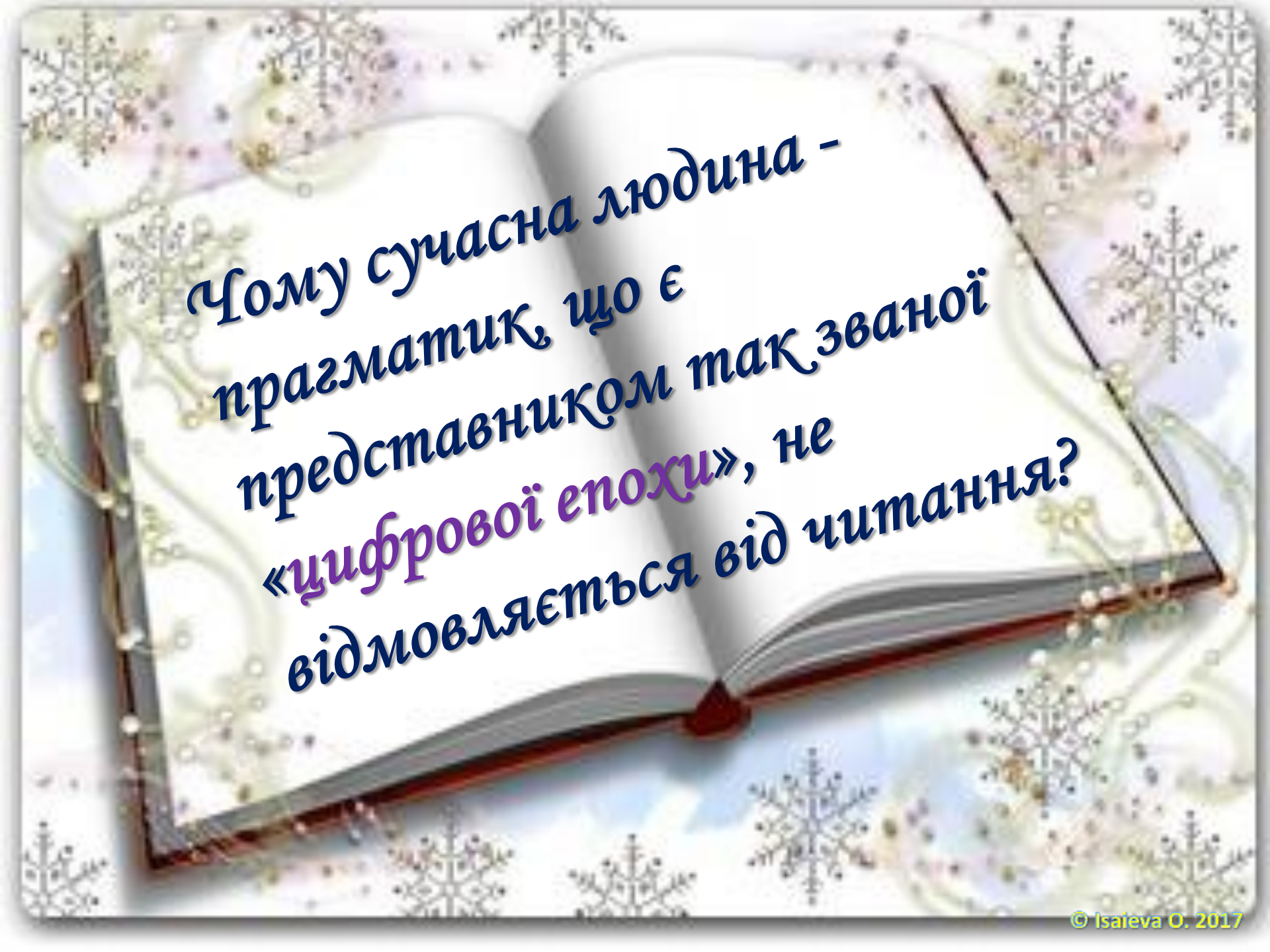
☐ не люблять довго концентруватися

**Читати означає
виявляти
смисли.**

Роланд Барт

**Найголовніше – навчити
людину мислити.**

Бертольд Брехт

Чому сучасна людина -
прагматик, що є
представником так званої
«цифрової епохи», не
відмовляється від читання?

Читання допомагає краще розуміти інших

Читання здатне лікувати

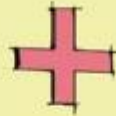

Читання допомагає подолати стрес

КОРИСТЬ ВІД ЧИТАННЯ

ЧИТАННЯ ПОКРАЩУЄ

ФІЗИЧНИЙ
СТАН

ЕМПАТІЮ

МЕНТАЛЬНЕ
ЗДОРОВ'Я

ЗА 6 ХВИЛИН ЧИТАННЯ МОЖНА

ЗНИЗИТИ СТРЕС НА 60%, УПОВІЛЬНИТИ СЕРЦЕБИТТЯ, РОЗСЛАБИТИ М'ЯЗИ, ЗМІНИТИ СТАН ВАШОГО РОЗУМУ

ЧИТАННЯ ЗМЕНШУЄ СТРЕС НА

68%

100%

300%

600%

В ПОРІВНЯННІ З

ПРОСЛУХУВАННЯМ
МУЗИКИ

ЧАЮВАННЯМ

ПРОГУЛЯНКОЮ
НА СВІЖОМУ
ПОВІТРІ

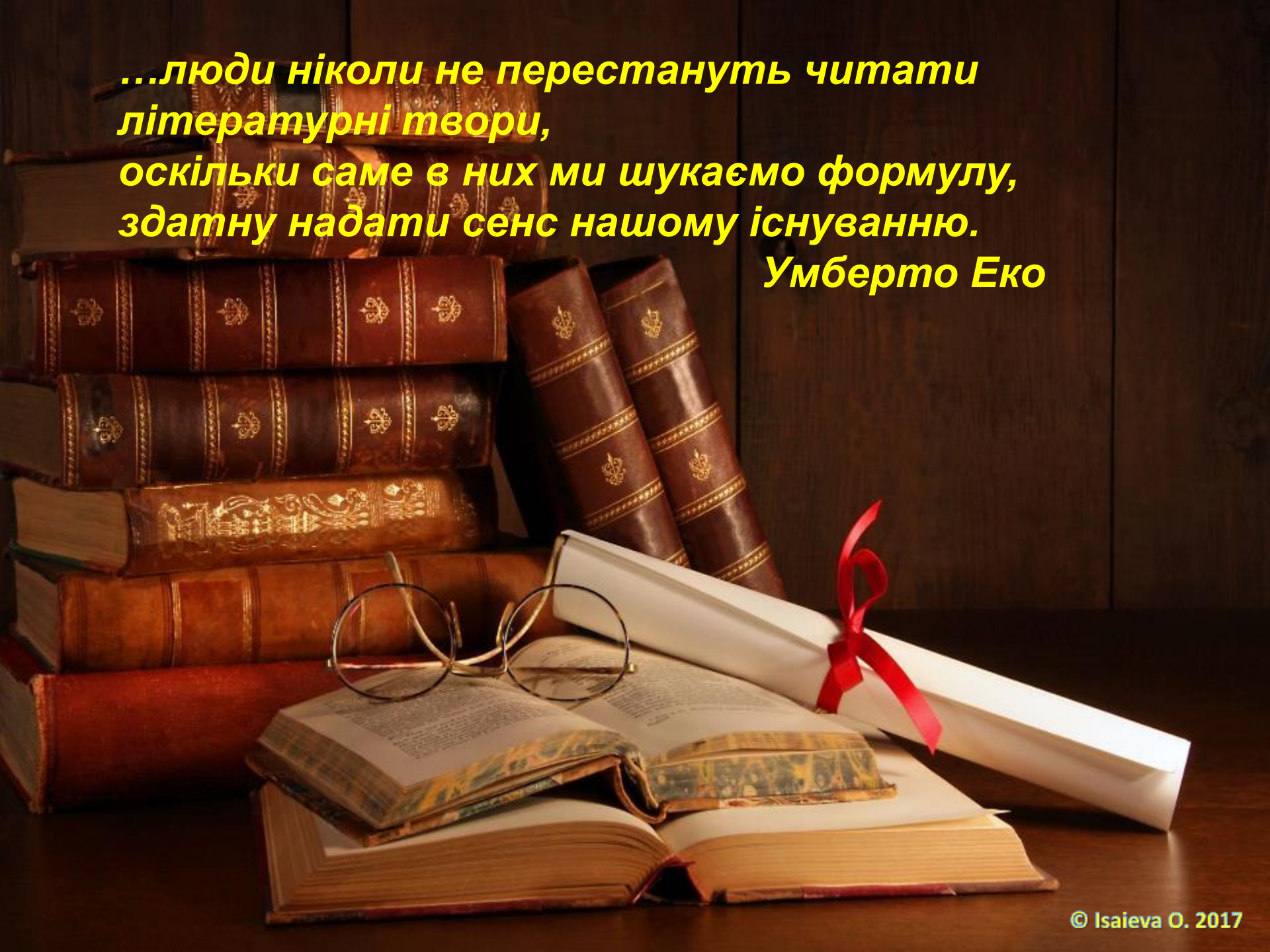

ВІДЕОІГРАМИ

Читання формує самостійність
думки, уміння інтерпретувати
(перекладати на мову власних
понять і вражень)

**...люди ніколи не перестануть читати
літературні твори,
оскільки саме в них ми шукаємо формулу,
здатну надати сенс нашому існуванню.
Умберто Еко**

Хто такий «homo legens»?

інтерпретатор

*людина з розвинутим
критичним мисленням*

людина, що
все піддає
сумнівам

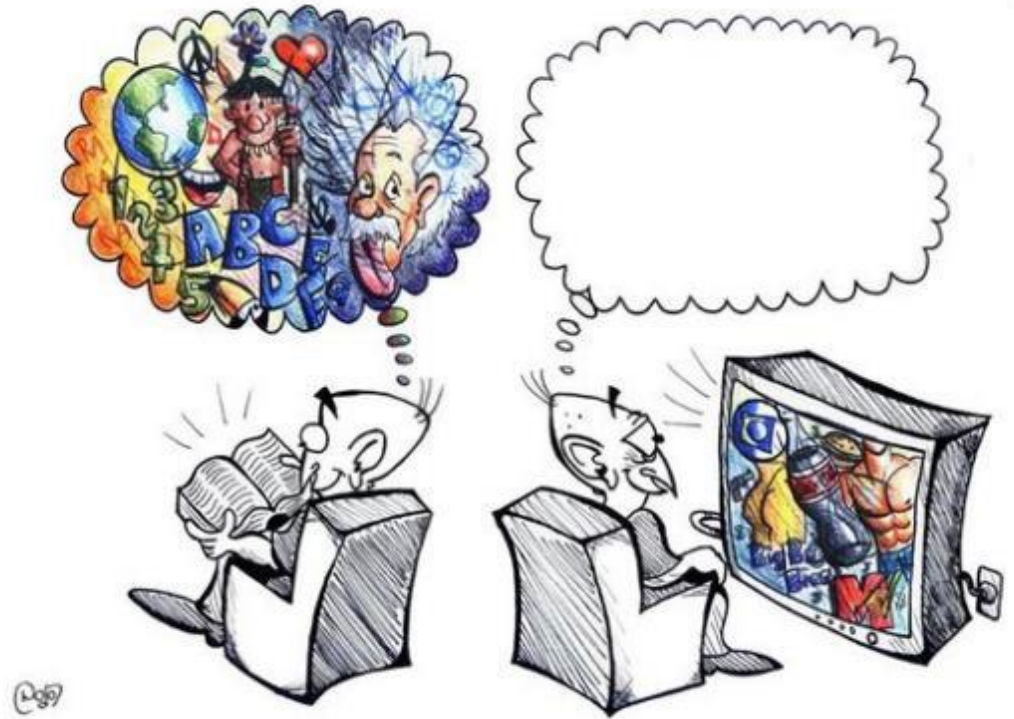
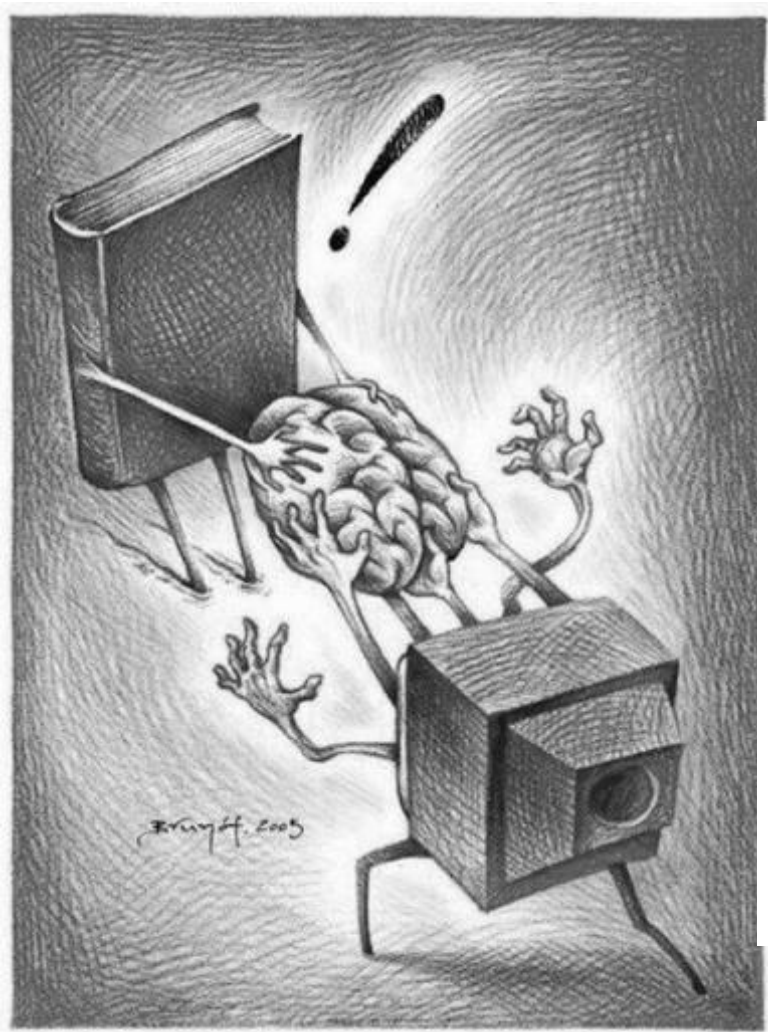
стратегічно важливе завдання вивчення літератури у школі

Характеристика учня-читача- інтерпретатора

- ❖ нічого не приймає на віру, все піддає сумнівам і аналізує;
- ❖ вміє не погоджуватися і відстоювати свою позицію;
- ❖ зіставляє різні факти і явища;
- ❖ у нього розвинуто критичне мислення і уява.

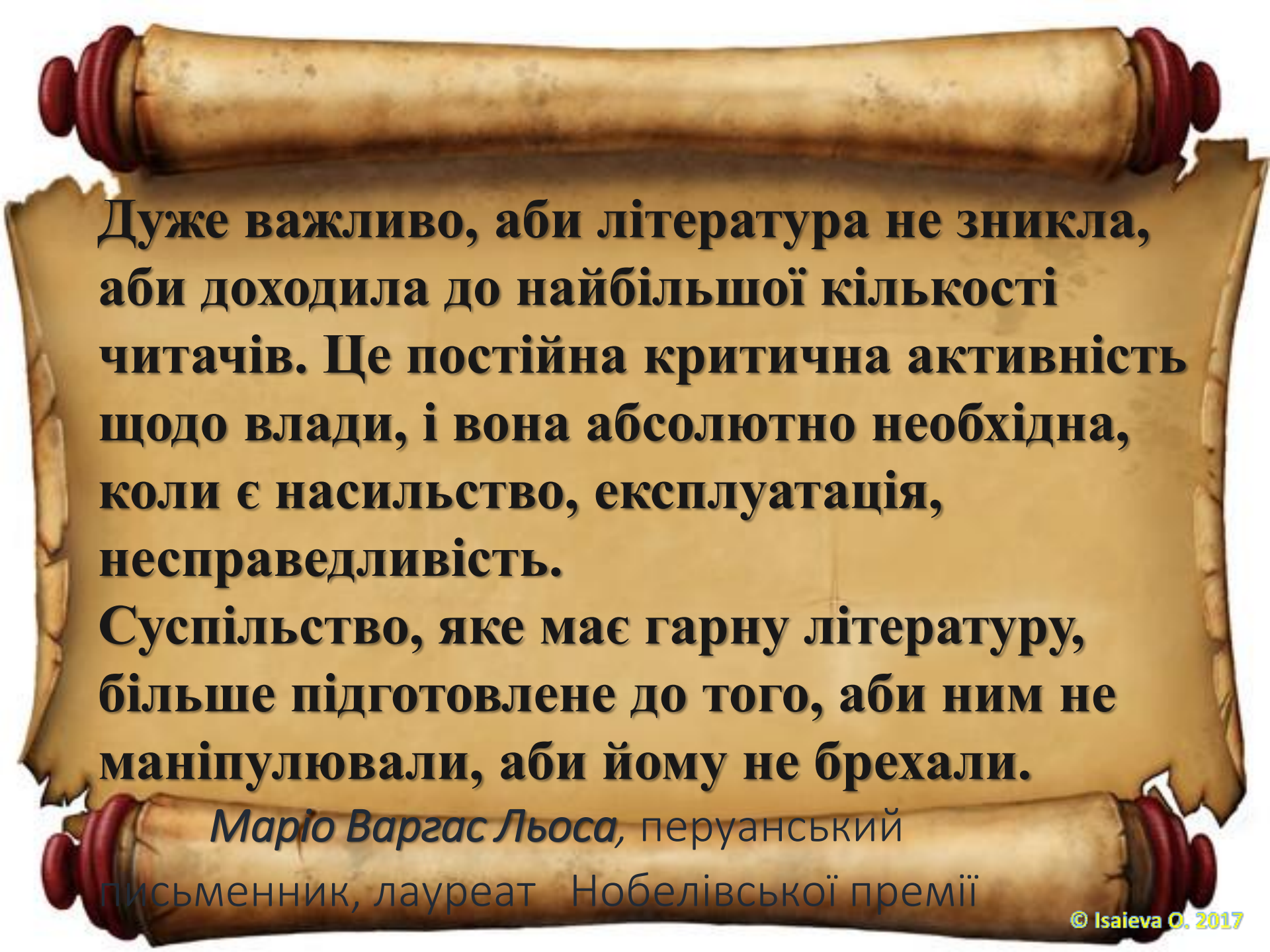
Люди, які читають, завжди будуть керувати тими, хто дивиться телебачення

«Література може показати вам інший світ. Вона може відвести вас туди, де ви ніколи не були. Один раз відвідавши ці дивовижні світи, ви ніколи не зможете бути повністю задоволені оточенням, в якому виросли. **Невдоволення – це хороша річ. Невдоволені люди можуть змінювати і покращувати все навколо, робити світ кращим, робити його іншим».**

Ніл Гейман

**Дуже важливо, аби література не зникла,
аби доходила до найбільшої кількості
читачів. Це постійна критична активність
щодо влади, і вона абсолютно необхідна,
коли є насильство, експлуатація,
несправедливість.**

**Суспільство, яке має гарну літературу,
більше підготовлене до того, аби ним не
маніпулювали, аби йому не брехали.**

Маріо Варгас Льоса, перуанський
письменник, лауреат Нобелівської премії

Учитель як PR-менеджер читання

Літературна освіта – перспективна

**Уява важливіша за знання.
Знання обмежені, уява оточує світ.**
Альбер Ейнштейн

Трансцендентність літератури

суб'єктивна

**виходить за
межі
(«незавершена
завершеність»)**

екзистенційна

Що надає людині літературна освіта?

«Думай
інакше!»
(Стив Джобс)

дивергентне
мислення

емпатія

УЯВА

образне
мислення

індивідуальне сприйняття

суб'єктивність

**НЕ НАДАТИ СЬОГОДНІ
ЯКІСНУ ШКІЛЬНУ ОСВІТУ
—
ЦЕ ПОЗБАВИТИ ЛЮДИНУ
МАЙБУТНЬОГО**